www.svoboda.news.com
UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY
NOV 6 1921

Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX. — Число 257. — Джерзи Ситі, Н. Дж., четвер, 3. падолиста, 1921. — VOL. XXIX. — No. 257. — Jersey City, N. J., Thursday, November 3, 1921. — THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

СУДОВЕ РІШЕННЄ ГОТОВО ДОВЕСТИ ДО ВУГЛЕВОГО СТРАЙКУ

ІНДІЯНОПОЛИС, Індіяна, 1. падолиста. — Як лише суддя федерального суду Ендерсон видав судовий приказ до юнійних урядників в вест-верджінськім окрузі мягкого вугля, щоби вони перестали орґанізувати робітників, а до властителів копалень, щоби вони перестали стягати зі своїх робітників при виплаті юнійні вкладки, як се копалні робили на основі умови з майнерською юнією, зараз предсідатель сеї юнії, Джан Луис, вислав до усіх місцевих юній, належачих до Юнайтид Майн Веркерс оф Америка, телеграму, в котрій припоручує їм поступати з усіми підприємцями, які важилибся піти за судовим приказом, так ,гейби вони зломили контракт з юнією.

Джан Луис не каже в своїй телеграмі, як саме юнії мають поступати з підприємцями, які пішлиби за судовим приказом, але всі поясняють його слова в той спосіб, що він припоручив їм вийти на страйк. В своїй заяві Луис каже, що умову, на основі котрої копалні відтягають („чек оф") робітникам при заплаті юнійні вкладки, зроблено за посередництвом американського уряду та що ся умова обовязує до кінця марта слідуючого року.

Телеграму вислано до юнійних урядників в 16 стейтах, в котрих живе 350.000 робітникві з усіх 550.000 вуглевих майнерів, що належуть до майнерської юнії. Телеграма відноситься лише до юній майнерів мягкого вугля („дитюминес ковл"), а не до майнерів твердого вугля.

Який наслідок буде мати приказ судді Ендерсона, видно з сього, що в Індіяна уже декотрі майнери покинули роботу, як лише копалні заповіли, що вони будуть придержуватися приказу суду.

СКАНДАЛЬНІ ЗАКИДИ ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ.

ВАШІНГТОН, 1. падолиста. — Сенатор Вотсон з Джорджії підняв проти американської армії в Европі такі тяжкі та скандальні закиди, що аж сенат ухвалив відразу розвести в їх справі точне слідство.

Сенатор робив сі закиди аж кілька разів. Наперед написав він їх в своїй ґазеті в Джорджії. Потім згадав про них підчас своєї промови в сенаті, а коли кількох сенаторів домагалося близчих пояснень в тій справі, він виголосив другу промову, в котрій ще ширше розвивав свої закиди. Він закидає, що американські військові власти висилали жовнірів на шибеницю без найменчої провини і без найменчої тіни якогонебудь суду; що американські офіцери стріляли своїх жовнірів за мниму образу їх офіцирської чести; що американські офіцири перемінили сестри милосердя на прості положниці для себе; що жовнірів, які попадали при дорозі, трактовано у звірський спосіб, і т. п.

Закиди сенатора Вотсона предложено зараз сенаторови Ведсвертови, предсідателеви сенатового комітету для справ армії, і за його стараннєм ухвалено резолюцію, щоби зложити зі сенаторів спеціяльну комісію, яка має зажадати від сенатора Вотсона доказів на пороблені ним закиди та повести як найдокладнійше слідство в сій справі.

Зараз потім секретар Вікс видав заяву, в котрій перечить правдивість закидів, пороблених Вотсоном. Рівночасно кількох ґенералів американської армії, що були на війні у Франції, видали подібні заперечення.

СТАРАЮТЬСЯ ПОКІНЧИТИ СТРАЙК МОЛОЧАРСЬКИХ ВІРНИКІВ.

НЮ ЙОРК, 1. падолиста. — За стараннєм мейора міста Ню Йорку в найблизчих днях прийде до конференції представників підприємців, продаючих молоко, та представників юній 12.000 молочарських візників, що недавно вийшли на страйк, домагаючися підвишки своєї заплати. Обі сторони уже згодилися вислати своїх представників на таку конференцію.

Тимчасом страйк візників йде повним темпом. Молочарські підприємства навіть не пробуюь розвозити молоко, уважаючи видно таку акцію за засуджену з огри на невдачу.

СПРАВА ВАШІНҐТОНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ДЛЯ РОЗБРОЄННЯ.

ВАШІНҐТОН, 1. падолиста. — Президент Гардинґ оголосив нині склад дорадчого комітету американської урядової делеґації на вашінґтонську конференцію для справи зменчення зброєнь.

Дорадчий комітет буде складатися з 21 людий, межи котрими є передусім знатоки військових та торговельних справ. Межи ними є також дві женщини та двох представників американських робітничих юній, а саме: Самуель Гомперс, предсідатель Американської Федерації Праці, та Джан Луис, голова вуглевої майнерської юнії, Ди Юнайтид Майн Веркерс оф Америка.

Попри сей комітет іменовано ще так званий технічний штаб, зложений майже виключно з політичних знатоків. Йому до помочи додано один штаб для армії та один технічний штаб для справ фльоти.

ЗАНОВИТЬСЯ НА СТРАЙК РІЗНИКІВ.

ШІКАҐО, 1. падолиста. — Вчора обчислено вислід голосовання, зарядженого межи членами різницької юнії над справою страйку.

На се питаннє відповіло „так" 35.354 робітників, „ні" 3.490. Тому сподіються загально різницького страйку у великих різницях Америки.

$100-РОВИЙ БОНД З НЮ ЙОРКУ

(Гарний примір до наслідування).

В адміністрації видавництва „Свободи" явився вчера д. НИКОЛА ГЕРМАН, з Ню Йорку і зложив $100 на бонд Позички Національної Оборони для здобуття незалежности Галицької Держави. Віддав сі гроші не крикливий патріот, але тихий склепар з під ч. 227 Ave. B, міста Ню Йорку, котрий відчув потребу помочи українському правительству. Здається, що п. Н. Герман є одиноким купцем стодолярового бонду в Ню Йорку і се повинно дати нагоду нюйорським Українцям до збітовання його. Не штука бітувати Український Робітничий Союз в Скрентоні і його босів та малопольського редактора їх орґану Бр-р-иска, бо тих всіх одним центом збітуєте. Тож беріться бітувати п. Н. Германа.

УКРАЇНЦІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ В МІЖНАРОДНІЙ ВИСТАВІ В НЮ ЙОРКУ.

В Ню Йорку отворено в суботу, дня 29. жовтня с. р., велику виставу, уладжену всіми народностями, які склались на американську націю, у великій касарні 71-ого полку (71 Реджимент Арморі) при 34-тій улиці і Парк евеню.

Вистава буде тривати два тижні і буде замкнена 12-го падолиста с. р.

Українці на виставі мають свій окремий відділ. Також будуть брати участь в походах і концертах.

Тикети на виставу можна дістати при касі від 34-ої улиці.

ДИВНА ПРИГОДА САМОГОННИКА

До Злучених Держав приїхав недавно один Анґлієць, щоби тут, в краю прогибіції, найти живі арґументи проти прогибіційної аґітації, що тепер ведеться в Анґлії передовсім самими Американцями. Хоч він приїхав всего кілька днів, тому, він вже заявив, що має найкращий арґумент проти прогибіції. Се пригода одного „бутлеґер" — а (людини, що варить самогонку) коло Балтимор.

Їдучи автомобілем недалеко одного місточка коло Болтимор Англичанин здивувався немало, побачивши кількох людий, добуваючих з дороги велику брилу смоли, котрої уживається при будованню доріг. Ще більше здивувався він, як побачив, що робітники були дуже зацікавлені своєю роботою і видимо з великим заняттєм слідили за тим, як будівляний журавел піднимає брилу смоли в гору. Подорожний задержав автомобіль і став слідити за роботою, котра видалася дуже підозрілою, тим більше що в хвилі, як журавель витягнув брилу смоли з дороги, подорожний зі здивованнєм побачив, що брила має щось немовби людську постать. На його запит відповіли йому робітники, що там в смолі є дійсно відомий на всю околицю винокур. Заробивши видно добре під неділю на своїм незаконнім підприємстві, він закропився міцно власним виробом так, що й не тямився, як вертаючи домів, положився спати на дорогу. Вибирав собі видно тепле місце на спаннє, бо положився на ще не застигнувшу смолу, розляту на дорозі та приготовану до роботи на другий тиждень. З часом смола застигла і заціпила чоловіка. Люди, що йшли дорогою, донесли фармерам про пригоду їх однесельчанина, і сі зараз виїхали з нарядами добути чоловіка зі смоли. Показалося, однак, що він так застряг в смолі, що без машинерії його не добути. Мусіли вертатися домів і привезти будівляний журавель. Аж при його помочи добули чоловіка зі смолою з дороги, поставили його на фіру і відвезли до села, де взялися долотами і тим подібними наряддями відбивати від нього смолу.

Англичанин каже, що він уже може вертати до Анґлії, бо уже має найкращий арґумент проти прогибіції, який він лише міг собі подумати; він ручить, що щось подібного не можливо в Анґлії ані в жаднім другім краю, де законом дозволено пити алькоголічні напитик.

В ГОСТИНІ У НЮ ЙОРКУ.

(З Дейтон Нюс).

Ню Йорк найбільше місто в Америці і що до людности може на цілій земській кулі найбільше. 5,620.048 людей густо стовпилось і живе, ворушиться та промишляє на тій сотні квадратових миль, що простягаються „від Бетері до Бронкс" і від ріки Гудсону через бруклинські мости до моря. Чотири міліони долярів проїдає Ню Йорк кождого дня. Кождого дня приїзджає до Ню Йорку 250.000 до 300.000 „гостей", всякого народа з Америки і з усіх сторін світа, по ділу і без діла. В послідним році збиралися в Ню Йорку 652 конвенції. 1.500 готелів має помістити приїзджаючу публику; в однім з них, найбільшім, є 2.200 комнат. Кажуть, що в однім з нюйорських готелів працює 125 кухарів і що в тім-же готели гості та прислуга через необачність товчуть стільки склянної та порцелянової посуди, що року треба докуповувати нової за сто тисяч дол.

Та для окремої людини, для людської індивідуальности Ню Йорк не має ні часу ні прихильности ні уваги. І на його „розпуттях велилюдних людина може так само безпомічно і безслідно пропасти як на безлюдній пустини.

ПЕРЕЛЮДНЕННЯ МІСТ.

На один дім в Лондоні припадає пересічно лише 6 мешканців, в Ню Йорку 20, в Парижі 25, в Берліні аж 50. Та найгірші з того погляду відносини в Варшаві, де в однім домі живе пересічно 100 людей, а в одній комнаті чотири з половиною. Половина усіх мешкань в Варшаві складається з одної комнати.

УМОВА ПОЛЬЩІ З АМЕРИКАНСЬКИМ БАНКОМ

Один американський банк в Ню Йорку, Ґаранті Траст Ко., заключив недавно з польським урядом умову про пересилку дрефтів до Польщі. На основі сьої умови згаданий банк має занятися пересиланнєм всіх грошевих дрефтів, що йдуть з Америки до Польщі. Проти сеї умови польського уряду виступило відразу кілька банків, передовсім польський банк Яна Смульського в Шікаґо, відомого вшехполяка, а притім противника уряду Пілсудського. Він і ще кількох банкирів внесло до американських банкових властий протест проти умови, зробленої польським урядом з американським банком в Ню Йорку, заявляючи, що така умова фаворитує (дає першеньство) одному банкови і тим самим кривдить другі банки. Стейтовий департамент розбирав справу протесту Смульського і видав ореченнє, що в умові польського уряду з Ґаранті Траст Ко. нема ніякого фаворитовання, бо навіть американський уряд послуговується такими умовами. (Американський уряд має з одним банком умову щодо грошевих посилок до Анґлії.) Американський департамент стейту видав поясненнє до свого рішення і в ньому показує, що довело до такої згоди межи нюйорським банком та польським урядом. Сей банк висилав велику частину посилок Поляків. Посилки не доходили, а польські іміґранти нарікали на банк. Банк розвів слідство, котре виказало, що за недорученнє гроший винувати не хто инчий, лише самий такий польський уряд, котрий всі грошеві посилки для якоїсь невідомої причини задержав. Ґаранті Траст Ко. тоді запротестувала проти такого ведення бизнесу польським урядом. Наслідок того протесту був такий, що згаданий банк, за згодою кількох більших американських банків, зробив умову з польським урядом про виключне посередництво в пересилці гроший до Польщі. Діставши таке поясненнє від департаменту стейту, Смульський та його товариші відкликали свій протест.

ЩО БУЛО У ЛЬВОВІ?

„Львівські польські ґазети доносять про якісь таємничі випадки у Львові, а саме, що з суботи на неділю поперетинано телефонічні получення, що лучать будинки військових і цивільних властий з централею в почтовому буднику. День перед тим підложено огонь під деревлене руштування зелізничого мосту в білогорському лісі. Справці незнані.

ЦІКАВА ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ.

На засіданню варшавського сойму дня 6. жовтня, внесли посли людово-народової партії інтерпеляцію до міністра внутрішних і військових справ, в якій підносять, що з Польщі і за кордоном поширюють вісти про намір військових сфер довести до державного замаху і заведення диктатури, в цілі унеможливлення контролі сойму і приготовлення нової війни. Крім сего інтерпелянти покликалися на статті в „Новій Реформі", де такого роду вісти трактовані поважно, хоч підкопують моральний і матеріяльний кредит в Польщі.

ПОВСТАНЦІ НА УКРАЇНІ СПОДІВАЮТЬСЯ НЕДАЛЕКОЇ ВЕЛИКОЇ ЗМІНИ

ВАРШАВА, столиця Польщі, 4. жовтня. — Часопись „Свобода" (московська), яку видає Борис Савінков, умірковaний соціяліст, ворог большевиків, містить лист українського повстанського отамана Струка до отаманів і старшин (офіцирів) київського повстанського округа на Україні.

В сьому листі отаман Струк пересилає їм поздоровленнє і взиває їх, щоби держались кріпко з огляду на надію недалекої великої зміни.

ЛЯХИ ОГОЛОШУЮТЬ СТАН ОБЛОГИ В ГАЛИЧИНІ.

ВІДЕНЬ, 15. жовтня. — Тутешнє російське советське інформаційне бюро „Роста" подає отсю відомість з Перемишла, в Галицькій Україні:

Тутешній тижневик „Український Голос" сповіщає, що польські власти проголосили стан облоги в полудневій Самбірщині.

За причину подано, що там появились зоружені відділи, які находять охорону місцевого населення.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ПОДАТКИ В ПРОДУКТАХ НА УКРАЇНІ.

ВІДЕНЬ, 13. жовтня. — Тутешнє советське інформаційне бюро „Роста" подає отсю вістку з Чернигова на Україні під датою 8. жовтня с. р.:

Конотопський повіт, в Чернигівщині, зложив весь податок в продуктах, який на нього наложено.

ЛЛОЙД ДЖОРДЖ НЕ ПРИЇДЕ НА ОТВОРЕННЄ КОНФЕРЕНЦІЇ У ВАШИНҐТОНІ.

ЛОНДОН, 1. падолиста. — Тут урядово повідомляють, що премієр Ллойд Джордж не поїде на отворенне конференції в справі розоружень у Вашинґтоні.

Він мусить задержатись ізза ірляндських переговорів.

Сподіються, що можливо приїде пізнійше.

БРИТІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ВИШЛЕ ВІДПОВІДЬ НА БОЛЬШЕВИЦЬКУ НОТУ.

ЛОНДОН, 1. падолиста. — В авторитетних кругах заявляють, що правительство Великої Британії відповість на ноту московського большевицького комісаря заграничних справ, Юрія Чічеріна, який заявив згоду большевицького правительства приняти давні ацрські довги.

Бритійське правительство у відповіді скаже, що большевицьке правительство згадає тільки про царські довги, які є лиш частиною російських заграничних довгів.

Далі бритійське правительство заявить большевикам, що про аліянтську конференцію в справі російських заграничних довгів, яку пропонує Чічерін, може дати відповідь щойно по спільній аліянтській нараді в сій справі.

Кромі того бритійське правительство зажадає дальших подробиць у справі сього большевицького предложення.

„МАЛА АНТАНТА" ЖАДАЄ, ЩОБИ УГОРЩИНА ПОЗБАВИЛА ГАБСБУРҐІВ ПРАВ ДО УГОРСЬКОЇ КОРОНИ.

ПАРИЖ, 1. падолиста. — Тутешній посол чеськословацької республіки заявив, що „мала антанта" (Чехословаччина, Румунія і Югославія) годиться сповнити домаганнє аліянтських великих держав і не буде посилати своїх війск до Угорщини. Одначе „мала антанта" настоює, аби переведено основне розоруженнє Угорщини, та щоб її правительство проголосило скиненнє Габсбурґів з угорського престола.

КАРОЛЬ І ЗИТА ПЛИВУТЬ ДУНАЄМ.

БУДАПЕШТ, столиця Угорщини, 31. жовтня. — Бувший цісар Кароль Габсбурґ і його жінка Зита покинуть завтра монастир в Тіґані і виїдуть до Фельдвар над Дунаєм, де всядуть на бритійську воєнну лодку „Ґловворм".

Лодка відвезе їх до Ґалацу, в Румунії, около 100 миль від устя Дунаю. Відти заберуть Кароля і Зиту на панцирний корабель „Кардифф", котрий ен міг тепер поплисти горі Дунаєм ізза опаду води.

ПОСОЛЬСТВО РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ В ВАРШАВІ.

БЕРЛІН, 14. жовтня. (Вл. кор. „Свободи"). — В суботу, 8. жовтня, до Варшави прибуло совітсько-українське посольство в складі 50 осіб, серед яких є частина жінок.

У склад совітського посольства крім голови Шумського входять: радник Ісаак Хурґін, перший секретар Сіяк, другий секретар Попів і делеґат народнього комісаріяту освіти П. Любченко.

На головнім двірці посольство зустріли пюедставник польського міністерства закордонних справ Хорощовський і секретар совітського російського посольства Лоренц. Шумський з деякими членами посольства переїхав до готелю „Вікторія", а решта, через брак вільних покоїв у готелі, залишилась покищо в потягу.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1108 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents the copy.

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates.

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА.
Поодиноке число три цента.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00

В Джерзи Сіті і заграницею.

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

Як часто буває зміна адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свобода": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.
Від оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НЕ ПОЛАГОДЖЕНО, АЛЕ ВІДЛОЖЕНО.

По довгих конференціях, торгах, просьбах та погрозах полагоджено залізничий страйк, що висів над Злученими Державами як градова хмара висить над засівами. Пять так званих великих залізничих юній постановило відкликати виданий уже юнійними членами приказ вийти на страйк дня 30. жовтня. Сей приказ був виданий по шікагівській конференції, котру скликала Залізнича Робітнича Рада Злучених Держав, а на котрій були представники залізничих підприємств та представники пятох великих юній, що заповіли страйк, та представники других юній, що вийшли на страйк „зі симпатії".

Юнії постановили відступити від своєї погрози, коли їм дано два запевнення. Одно запевнене було від представників залізничих підприємств. Підчас своїх сварок зі залізничими зарядами юнійні провідники нераз підносили, що самі залізниці не дбали за приторучення Залізничої Робітничої Ради і не зважали на її приказ, а ще частійше робили ріжні заряджения без відома і волі сеї Ради, проти виразної постанови закона. Така практика залізничих зарядів викликала серед залізничих робітників непевність свого становища; вони бачили, що Рада уживається лише тоді, коли ходить оборонити інтереси залізниць, а обмежати права робітників; коли ходить о оборону прав робітників, Рада не вмішується, зглядно залізниці поступають собі так, гейби її не було. Річ ясна, що се почуття причинилося не мало до викликання серед робітників страйкового настрою. Юнійні провідники се виразно признали. Тому Залізнича Рада, збираючися полагодити страйк, мусіла постаратися, щоби залізничі заряди дали юніям запевнення, що на будуче залізниці будуть придержуватися постанов Залізничої Ради і без її дозволу не будуть самовільно зміняти правил праці і заплати. В той спосіб усунено одну трудність, що довела до страйку.

Другою трудностю був страх залізничих робітників, що залізниці не вдоволяться добутим від Залізничої Ради признанном собі права зниження робітничої заплати о 12 процент, але незадовго внесуть дальші домагання в тім самім напрямі і будуть домагатися дальшого зниження робітничої заплати. Се й була головна причина, чому залізничі робітники домагалися від юнійних урядників видачі приказу виходити на страйк. Було видимим, що юнійні провідники не згодяться відкликати страйкове заряджение так довго, доки залізниці не дадуть робітникам запевнення, що вони не будуть домагатися в найблизчій будучности дальшого зменчення заплати. Трудність лежала в тому, що залізниці не то що не хотіли такого запевнення дати, але ще й заповідали, що власне такі домагання дальшого зниження заплати в найблизчім часі внесуть. Та тут ситуацію вратувала Залізнича Рада, котра виступила з успокоюючою заявою, що вона не буде могти взятися за розбиранне справи дальшого зниження заплати, поки не рішить залягаючих перед нею спорів за зміну правил праці, себто ще яких вісім місяців. Супроти сього юнійні провідники побачили невідповідність страйку проти знижки заплати, яка може прийти аж в половині слідуючого року.

Зрештою були також другі справи що штовхали юнійних урядників відкликати залізничий страйк. Передовсім становище, заняте американським урядом супроти страйку. Уряд дав до пізнання, що він уже всіх зусиль, щоби не допустити до перерви залізничого руху. Військові власти уже почали організувати страйколомів зпоміжи жовнірів, а прокуратори лагодилися виступити одностайно з відповідними судовими заборонами проти страйку. Робітничі юнії знають, що значить вмішуванне уряду в страйк. Історія пулманівського страйку з 1894. року, зломаного передовсім завдяки вмішанню уряду по стороні залізниць, стоїть в тямці кождому, що знає історію американського робітничого руху. Американські юнії знають, що нема що виходити на страйк, коли уряд віддає свою машинерію на вжиток ворога страйкарів.

Певна річ, що при належитім впливі робітництва уряд не важився того зробити. Не позволивби він собі також на такий крок, якби американська опінія станула твердо по стороні страйку і страйкарів. Та сього в залізничім страйку навіть сподіватися не можна було, раз, бо публика занадто боялюю відчулаби страйк на залізницях; друге, бо Залізнича Робітнича Рада представила страйк як бунт проти своєї законної, а замирающої власти; по трете, бо самі провідники страйку поділилися в справі страйку, і коли одні робили все для його успіху, другі старалися йому запобігти. Аргументи противників страйку ворожі страйкарам газети розносили по краю, ослаблюючи симпатію публики до робітників.

Серед таких умов провідники робітничих юній бачилися примішеними видати залізничим юніґам приказ, відкликуючий заряджений уже страйк. Як однак видно з перебігу всього відкликання, страйку не полагоджено. Говорити про полагодженє його можнаби хиба тоді, якби полагоджено справу, що стала причиною його заряджения. Як ми бачили, сього не полагоджено, а лише відложено, доки не будуть полагоджені другі, пильнійші справи. Справа залізничого страйку готова знов виринути за кілька місяців. Тоді може прийдеться залізничим робітникам змірити свої сили зі силою залізничих підприємств в завзятій боротьбі на життє і смерть.

УКРАЇНСЬКІ ІМІҐРАНТИ І ІМІҐРАНТКИ!
ЯК ХОЧЕТЕ, ОБЕЗПЕЧИТИ СЕБЕ АБО РОДИНУ НА СЛУЧАЙ СМЕРТИ, КАЛІЦТВА АБО ХОРОБИ, І БУТИ ПЕВНИМИ, ЗАПОМОГИ НА СЛУЧАЙ НЕЩАСТЯ, — ПРИСТУПАЙТЕ ДО НАЙСТАРШОЇ, НАЙБІЛЬШОЇ ТА НАЙБОГАТШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

НЕЧУВАНЕ ВАРВАРСТВО.

Дотеперішні вісти з рідного краю стверджували нам постійно, що окупаційний режім Польщі „якій стремить до знищення відпорної сили українського населення Галицької Землі, триває далі з незміненою силою. Але те, що принесли нам останні вісти з краю, доказує наглядно, що окупаційний режім Польщі **розпочав уже варварські оргії над безборонним українським населенням, та мабуть тепер дійшов вже до вершин некультурности і безправства, нечуваного у світі.**

Недопускане української молодіжи до науки в університеті у Львові було тогідь одним із найтяжших докорів, котрі піднесло наше представництво супроти Польщі, та засоромлені представники польські викручувались замітом, що отсе є висліздок вчімкових заостренъ тільки в одніх університеті у Львові, заявляючи одночасно, що українські студенти мають зате необмежену спромогу студій в інших університетах у Східній Галичині. Колиж протекторам Польщі пояснено в Парижі, що у Східній Галичині є тільки один і одинокий університет у Львові, тоді Поляки заслоновались блягою незміреного основання університету в Станиславові та мнимою свободою університетської науки в Польщі навіть супроти чужинців.

Аж тепер виступила в цілій повноті **нікчемність польської „культури", толеранції і справедливости.** Дня 25. вересня с. р. відбулось у Львові вічє польської академічної молодіжі проти основання приватного українського університету, де прозвано українських студентів конокрадами і пастухами, для яких не треба університету. На сім вічу явився також польський ректор університету, Капсровин, в пяним стані, і так уєдинено промовляв в дусі вшех польсько-демагогічнім, що польська академічна молодь рішила передати справу українського університету **в руки поліції** і постановила, що до вписування на університет у Львові можуть бути допущені лиш ті студенти, котрі приймуть польське підданство і польську військову службу.

Отсе приплодний акт польського бандитизму проти змагань українського народу до науки і культури. Та за тим актом польського ректора університету і його трабантів-студентів пішла акція польської поліції, **В** ім'я ідеї польської державности **арештовано** у Львові: проф. д-ра Василя Щурата, ректора українських університетських курсів і голову Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові; проф. Михайлину Галущинського, та українських студентів, аби насильно недопустити української молоді до науки і культури.

Всесвітня історія безперечно закарбує сей акт польської дикції на рахунок боротьби культури проти европейських Азіятів польського племени!

Рівночасно відбувається в многострадальній Східній Галичині **статистичний розбій Польщі проти автохтонного українського населення Галицької Землі, щоби насильством доказати, мовби у Східній Галичині Поляки були більшістю.** А коли українське населенне не піддалось безправному актови польської статистики і конскрипції, — посилались на український нарід у Східній Галичині акти терору, арештів, побоїв, рабунків, розбоїв і військових експедицій зі сторони польської військової окупації, що не мало до того ніякого права.

Не помогли представлення Української Національної Ради, внесені вчасно до Конференції Амбасадорів в Парижі, щоби вона іменем легальних суверенів заборонила Польщі неправно виконувати ті акти державної адміністрації у Східній Галичині. І ось прийшли політичні розбої в центрі Европи і під патронатом побідних держав антанти, що собі бажають мира і національної справедливости. І чим довше тривае розпуст Польщі, а занедбанне зі сторони Найвищої Ради Мирової Конференції, тим трудніше буде уладненне державного становища Східної Галичини на розмежу Сходу Европи, бо ніщо більше не накликує большевизму, як розлад в Европі.

Тому Президент Української Національної Ради вніс до премієрів держав Антанти останній апель про интервенцію і помічь.

Відень, 12. жовтня, 1921.

Др. Кость Левицький.

ПІСЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ЗАМАХУ У ЛЬВОВІ.

(Від власного кореспондента).

Як я вже писав, польське правительство, нехтуючи міжнародне право, по якому українська Галичина не належить до Польщі, поділило її так, як цілу Польщу — на воєводства. Сим хотіло воно заманіфестувати, що вважає українську Галичину частю Польщі.

Спершу був плян, щоби поділ української Галичини на воєводства відсвяткувати з великою парадою, в присутности начальника держави Пілсудського. Одначе сей плян занехано, очевидно, щоб не наразити собі держав антанти таким голосним потоптанном міжнародного права. Польські воєводи у Львові, Станиславові і Тернополі, обняли урядуванне без ніякої паради, по тихо, — можна би сказати — по злодійськи, щоб ніхто посторонній не завважив.

За те до великої польської паради у Львові вибрало польське правительство иншу нагоду. Щоб підвести торговельне значінне Львова, польське правительство в порозумінню з польськими промислово-торговельно-фінансовими кругами рішило устроювати у Львові періодичні т. зв. „східні торги" („targi wschodne"), які приваблювали би до Львова купців з Румунії, України й Росії. Сподівалися вдержати зрабованих українську Галичину в своїх руках. Польща хотіла зі Львова зробити торговельний центр, з якого польська торговля мала би завоювати схід Европи.

Відкрите перших „східних торгів" Польща задумала використати як велику маніфестацію польської державности у Львові. Устроєно велику параду, на яку спровадженно начальника держави Пілсудського; спровадженно дуже богато чужоземних журналістів, щоб вони переконалися, дивлячись на польську параду, що Львів є польське місто.

* * *

Для чужоземних гостий, купців і журналістів, спровадженних Польщею на отворенне „східних торгів" у Львові, у краї ці видали (очевидно тайно) по французьки отсю відозву:

„Панове Гості! Ви приїхали до краю вам незнаного. Сей край, се Східна Галичина, яку заселює український нарід; він творить 72% всего населення, коли Поляки мають тільки 14%, Жиди 13%, Німці 1% населення. В 1918 р. утворив український нарід сього краю Західно-Українську Народню Республіку, якої столицею став Львів. В 1919 р. окупувала Польща сей край і вбийствами викорінює наші змагання до незалежности. Суверенами Східної Галичини на основі сен-жерменського мирового договору є державні антанта. В їх руках лежить наша будучність, але український нарід ніколи не погодиться на польське ярмо. Ви не побачите наших мук, бо Поляки закриють їх перед Вами. Та Поляки так нас гнетуть, що се переходить людські поняття. Ми наводимо Вам лиш один факт: українська молодь позбавлена студій у висших наукових заведеннях. Дня 22. вересня — три дні перед Вашим приїздом — переведено загальний ревізій та замкнено приватні університетські курси, на яких училися українські студенти. Кольонізація краю робить застрашаючі доступи. Вся свобода для Українців знесена. Економічний розвиток цілковито вбито. Серед сих обставин у-строюють Поляки „східні торги". Вони отхили би вирішенне долі сього краю поставити перед довершеним фактом. Не дайте собі замилити очий блискаючою поверховністю польського сього міста і краю. Львів і Східна Галичина, се український край, і Поляки є тут лише наїздниками й тиранами. Ми звертаємося до Вас, панове журналісти, фабриканти й купці! Коли повернете домів, розкажіть Вашим землякам, що крім „східних торгів" **Ви почули** ще голос розпуки **чотирох мільонів Українців**, мешканців Східної Галичини, яких тепер позбавлено всяких людських прав. Вливайте на публичну опінію Вашої Вітчини, щоб держави антанти і Союз Націй вирішили вже раз долю Східної Галичини. — Українці".

* * *

Доля хотіла, що чужоземні гості почули голос розпуки чотирох мільонів Українців Галичини не тільки з наведеної відозви, але також з **вистрілів** польського студента Степана Федака, зверненних в авто, в якім сидів начальник польської держави Пілсудський і львівський воєвода Грабовський, — перший: особовий символ польської державности взагалі, другий: представник польської державности у Львові.

Перші відомости про сі вистріли подано як про замах на Сілсудського. Та сам Федак сьому перечить. Після арештування сказав він до комісарія поліції: „Прошу сказати начальникови польської держави Пілсудському, що я не стріляв до нього, а хотів убити воєводу Грабовського за все те, що з нами виробляють".

Польська преса заспокоїла, для кого були призначені кулі Федака: для Пілсудського чи для Грабовського. Прихильники Пілсудського твердять, що Федак хотів убити Пілсудського. Сим хотять вони підняти авторитет Пілсудського як національного героя, який за польську справу був наражений на смерть від української кулі. Противники Пілсудського не хотять робити його національним героєм і тому кажуть, що Федак — як сам сказав — стріляв у Грабовського.

Мариий спір! Бо кождий Поляк так ворожо відносився до українського народу, кождий як не є безпосереднім катом українського народу, той можа відповідає за всі ті мукн, які терпить український нарід під Польщею, — що в кого не попала би українська куля, був би се тільки акт справедливости.

* * *

Степан Федак, се молодець, який має всего 21-ий рік життя. Є він син д-ра Степана Федака, адвоката, директора „Дністра", голови „Українського Народного Комітету". Підчас світової війни вступив він, як ученик гімназії, до Українських Січових Стрільців. Потім був якийсь час в військовій Академії в Відні. Коли утворилася Західно-Українська Народня Республіка, він став у рядах української армії й визначився в боях проти Поляків. Разом з галицько-українською армією пішов на Велику Україну. Там перебув тиф. Вернувши до Львова, приготовлявся до технічних студій.

Родина Федаків є відома з своєї побожности. Голова родини, д-р Степан Федак, є заслужений український діяч на господарсько-фінансовім полі. В політичним русі не бере участи. Належав до тих людей, які в відношенню до Поляків були умірковані. Видно, яка страшна польська неволя, коли молодець з такої побожної й національно уміркованої родини дійшов до того, щоб вистрілом у представників польської держави запротестувати проти мук українського народу.

* * *

Зараз на місци вистрілів польська товпа кинулася на Федака і важкого його побила Він сам, вистріливши три рази в авто, в якім сиділи Пілсудський і Грабовський, четвертий вистріл звернув у себе, хотячи відобрати собі життє. Сим вистрілом важко зранив себе. Рівночасно якийсь польський офіцир зранив його шаблею в голову. Коли він впав на землю, польські офіцири почали копати його чобітьми. Якби поліція не була забрала його, був би згинув на місци.

Тепер лежить важко хорий. Часто тратить притомність. Носом і ротом виходить кров. Польські тюремні власти не дозволяють, щоби йому з дому приносили їсти. А тимчасом він потребує найстаранніщої опіки, так то не знати, чи й така опіка привела би його до здоровля. Відмовляючи йому потрібної опіки, польські власти хотять його замучити без суду.

Коли-б він прийшов до здоровля, то стане перед суд присяжних. Кождий чесний і справедливий суд, зложений з громадян, мусів би його увільнити; маючи на увазі те важке положенне його народу, яке заставило його зважитися на таке діло. Та львівський суд присяжний буде зложений з Поляків. Отже треба сподіватися як найтяжшого засуду.

* * *

Польські власти переводять в цілій Галичині численні ревізії а арештування, шукаючи за нитками „українського заговору".

Так само ще сильніше напосілися на українську пресу. „Український Вістник" і „Вперед" виходили що дня поконфісковані. А за пару днів польська поліція заборонила видавати „Український Вістник".

Тепер очевидно на українське населенне впадуть ще гірші переслідування ніж доси.

Гайдельберг, 5. вересня 1921.

Д-р Михайло Лозинський.

„ВЕЛИКИЙ ХАМ".

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Російські большевики поставили памятник Юді Іскаріотови, яко „жертві буржуазного суспільства". Чому Юда Іскаріот був жертвою буржуазного суспільства, а не жертвою власної підлоти — се таємниця большевиків. Досить того, що з цілого нового Завіту большевики **саме цей образ** вибрали для увіковічнінна. Не постать Христа, не постаті апостолів, навіть не постать Ірода — здавалося-б, така рідна й близька сучасним іродам-душогубам — звернули на себе увагу большевицьких можновладців. Якраз постать Юди Іскаріота, найбридкійша, найогидливійша й найпаскудийша з цілого Нового Завіту, показалась большевикам єдине достойного увіковічнення. Чому? **Бо рідні душі пізнали себе на віддаленню віків.** Сучасні Юди Іскаріоти через голову двох тисячоліть подали руку свому духовному батькови.

Українські большевики пішли ще дальше. Шукаючи свого прабразу в тумані віків, вони знайшли щось краще від Юди. Що таке кінець-кінцем той Юда? Він продав за тридцять серебренників Христа. Але перш за все Христос не був йому ані сват, ані брат, а тільки учитель, а до того-ж він хоч небагато, але все таки щось заробив на цім ділі. Потім він ще й повісився, отже має якусь совість, якийсь стид. Ні, виводити свій рід від Юди Іскаріота українським большевикам не випадало.

Хам, Ноїв син — ось хто духовий батько українських большевиків. Це не належить небагата й не дотеп з нашого боку, а лише сконстатуванне доконаного факту. Честь сього винаходу належить представникови нової комуністичної поезії на радянській Україні тов. Валеріянови Поліщукови.

Сей славний поет-комуніст написав поему „Великий Хам", в якій прославляє Ноєвого сина Хама за ту відвагу, з якою він насмівався над власним батьком, розкривши його наготу.

Валеріян Поліщук прославляє Хама за величність його духа, з якою він виступив проти заскорінілих забобонів, проти власних братів і проти цілого світу.

Коли порівняти Хама з Юдою, то перевага безперечно буде на стороні першого. Він виступив не проти чужого по крови учителя, а проти рідного батька. Він не взяв за свій відважний вчинок ніякої нагороди, а зробив його, як то кажуть, тільки з доброго дива чи від дурного розуму. Він і не повісився після такого прояву величности свого духа, а жив собі далі, начеб нічого й не сталося.

Найлютійший ворог українських большевиків не придумав би для них кращої характеристики від тої, яку дав ім (і самому собі) український поет-комуніст Валеріян Поліщук. Російські большевики справедливо порівняли себе з Юдою Іскаріотом. Для більшости з них Росія була тим, чим був Христос для Юди — чужою по крови стороною, де вони тільки училися. Бо що таке Росія для Бронштейна, Нахамкеса, Апфельбаума, Йоффе й Рабіновича? Вони там тільки пройшли першу школу, але не зрослися з нею душею й серцем, не покохали її. Почуте заздрости й ненависти легко могло собі знайти місце в їхніх серцях, і в результаті — большевики розпинають Росію, як Юда віддав на хрестні муки Христа.

Большевики російські мають і свої трийцять серебреників. Першу „рату" вони дістали від Німеччини, а решту вони мають тепер. Вони мають владу, мають гроші, живуть у роскошах, бенькетують.

Чи повісяться кінець-кінцем російські большевики, щоб цілком додержати подібність до їхнього духового батька-Юди? Сами вони певне чи це зроблять, але що кінець-кінцем хтось їх повісить — у тім нема сумніву. Подібність буде отже додержана у всіх подробицях.

А українські большевики? Вони тільки Хами. Для них Україна не чужа сторона, як Росія для російських большевиків, а **рідна мати.** Вони народилися і виросли на її лоні, мати співала „котика", а не „баю", вони всмоктали в себе її кров і молоко. Розпинаючи тепер її країну, вони проявляють таку „дволичність духа", яку проявив Хам, насміявшись над рідним батьком.

Подібно Хамови, українські большевики не дістають також ніякої нагороди за свою „відвагу". Коли-б вони ще були господарями на своїй землі, а то вони мусять робити тільки те, що велять московські диктатори. Ні влади, ні великих грошей, ні впливу, ні слави, а тільки загальний глум і зневагу мають вони. Як Хам, вони насміялися над рідною матірю тільки з доброго дива чи від дурного розуму.

Автор поеми „Великий Хам", український поет Валеріян Поліщук, безперечно набув собі велику заслугу перед своїми товаришами й перед цілим світом, зясувавши дійсне походженне українського большевизму від Ноєвого сина Хама. Для завершення справи лишається ще тільки поставити Хамови памятник денебудь у Київі чи Харкові. А на памятнику треба написати:

„Духовому батькови українського большевизму —
Великому Хамові —
Малі Хаменята".

Берлін, 12. жовтня.

Радянин.

ПОТРЕБА

Мущин, у віці між 21 а 35 літ, до сталого заняття. Мы розвиваємо нашало наше предприємство на основі „америкен шап" пляну. Добра платня і добрі відносини праці. Ми потребуємо сейчас:

ПОДОРОЖНИХ АГЕНТІВ
ВІЗНИКІВ
ШОФЕРІВ
ПОМІЧНИКІВ
ЛАДИЧНИКІВ
РОБІТНИКІВ ПОДВІРНИХ
ПАСТЕРИЗЕРІВ
НАЛИВАЧІВ ФЛЯШОК
ДОЗОРЦІВ

Голоситись до:
BORDEN FARM PRODUCTS COMPANY,
25 Fourth Avenue, Newark, N. J.
57-60

ВАЖНЕ ДЛЯ СПІВАКІВ.

З днем 5-го с. м. маю на продаж велику збірку нот (світських і церковних).

Для закупна треба голоситись ОСОБИСТО до Кнігарні Укр. Нар. Союза, 30 E. 7th Street, New York, N. Y. 57,59

Дмитро Андрейко.

ВЖЕ ВИЙШОВ З ДРУКУ ОБЄМИЙ

КАЛЄНДАР

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

НА РІК 1922

І ВЖЕ ПРИЙМАЄТЬСЯ ЗАМОВЛЕННЯ.

Хто хоче набути сей календар, нехай пришле свое замовленне враз з належитістю, а дістане його через почту в найблизших днях.

Сей календар обіймає 232 сторін друку, з добірним матеріялом і окраєнний многими ілюстраціями. Складений д. Омеляном Ревюком, редактором час. „Свобода".

Повний зміст сього Календаря подається в „Свободі" в найблизших числах.

ЦІНА 60 ЦНТ. (Марок не приймаємо).

Гроші і замовленя належить висилати на адресу:

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

або на адресу Кнігарні У. Н. Союза:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 E. 7th Street, New York City.

ЩОБ ДОБРЕ ВИХОВАТИ ДІТИ

Родичі забігаються, щоб виховати свої діти на сильних, здорових мущин і женщин. Нечисті зуби є причиною многих терпінь, які в пізнійших роках роблять Ваше і їх життє прикрим.

Поможіть їм осягнути мужність і жіночу красу зубів через навченнє їх чистити свої зуби "COLGATE'S"-а охолоджуючим кремом до чищення зубів.

„ДОБРІ ЗУБИ—СЕ ДОБРЕ ЗДОРОВЛЄ"

Напись "Colgate" на тоалетових виробах запевнює: Чесноту, Чистоту і Добрий Виріб. Основано 1806.

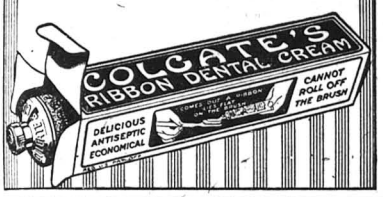

До Консументів Молока Бордена.

Всі наші розвозчики є тепер на страйку. Вони не мають уповажнення побирати належитостий. Наші костумери можуть вислати свої належитости листовно а також можуть платити свої рахунки в наших філіях. Під жадним зглядом не платіть нікому хто прийде до Вашої хати за грішми доки появиться наше оповіщеннє.

Запевняється всіх консументів, що ми доложимо всіх старань, щоби привернути чимскорше правильну доставу до Ваших домів. В міжчасі можна дістати молоко у наших філіяльних склепах. Вишукайте їх адреси в телефонічнім директоріюсі. А також можна набути у склепах, в яких доси продавано молоко Бордена.

В СПРАВІ СТРАЙКУ. Компанія Борденс поробила всякі заходи, щоб прийти до порозуміння з робітниками і полагодити справу страйку на уміркованих підставах. Наші розвозові аґенти побирають тепер від $43 до $65 на тиждень. Постановлене ними жаданнє підвисшення їм $5 на тиждень є несправедливе для публики, на котру мусілиби спасти висші рахунки. Просимо всіх консументів о терпеливість і розважність.

Borden's Farm Products Co., Inc.

Main Office, 63 Vesey Street,

NEW YORK, N. Y.

ХТО ХОЧЕ ВЕРТАТИ ДО КРАЮ на поспішних і найбільших кораблях як „America", „George Washington" і инші і то в окремих каютах на 4 або 6 осіб, без жадної окремої доплати;

ХТО ХОЧЕ СПРОВАДИТИ когонебудь з родини з краю сюда;

ХТО ХОЧЕ ВИСЛАТИ ГРОШІ ДО КРАЮ доляровим чеком так, аби до 4 тижнів були доручені;

ХТО ХОЧЕ ПОЛАГОДИТИ ЯКУНЕБУДЬ СТАРОКРАЄВУ СПРАВУ або виробити якійнебудь старокраєвий документ;

Нехай звернеся сейчас з цілим довірем о близші інформації до загально від 6 років знаного з чесної і реретельної обслуги.

АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО БЮРА.

AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, Inc.,

30 E. 7-th STREET, NEW YORK, N. Y.

ЦІКАВЕ ПИСЬМО З ГАЛИЧИНИ.

На адресу Українського Комітету в Бостоні, Масс., який збирає датки на будову приватної української ґімназії в Озірній (пов. Зборів), прийшло ось-таке цікаве письмо:

Озірна, 4. жовтня 1921 р.

Славетна Озірянська Громадо в Бостоні, Шановні Товариші і Товаришки!

Перед 20-ти літами — як певно неоден з Вас пригадує собі — підніс я гордо в гору прапор національний в Озірній і став до борби з всемогучим тоді в Озірній москвофільством. Сейчас в моїх рядах станули в першій мірі молодці, якими до нині може повеличатись. Озірна Між ними були і деякі з Вас, Дорогі Земляки! І наша ідея побідила! А побіда ся вже в короткім часі принесла і пожадані овочі.

Отсе настала війна і австрійські власти крім одночо Черняка не мали кого арештувати та вивозити до Талєргофу, бо Озірна стала українським свідомим місточком.

Зараз на початку війни прийшла російська інвазія. І знов національна ідея охоронила наше місточко від нещастя. Москалі старалися всіми силами московщити Галичину; а щоби її змосковщити, треба було вивезти священика, а надати православного, яких вже сотки й надали були. Я не допустив тодішного війта Васильковського до того, щоби він, улягаючи московським аґентам, Росточілеви й иншим, вів слідство проти пароха нібито за обиду російської армії. Не могли отже нічого зробити парохови, не могли й прислати на його місце православного, а місцеві звироднілі елементи (Яворівський Федько) не могли і 25 підписів знайти за православем. Волинський Епархіяльний Синод прислав був до Озірної московського учителя, та я, будучи тоді в громаді секретарем, заставив його писати, а що він не вмів добре писати, то я порадив йому деінде шукати посади, бо інакше — кажу йому — наші хлопці будуть вас учити. І він послухав та відїхав.

Відтак прийшли знова Австрійці і знова не мали кого в Озірній арештувати та вішати, бо наша національна ідея була тим щитом, що охороняв наше місточко від напастий.

Мали ми відтак і инших гостий: червоно-армейців. І хоть не мало з наших людий їх виглядало як спасення; ба, можна сказати, що всі з малими виїмками, але сейчас по їх приході переконалися навіть найтемнійші, що се чужі, иншого тільки рода, грабителі, які хотіли не тілько нас винародовити, нібито зробити інтернаціоналістами, а в дійсности помосковщити, бо Українець, хотяби і давався повісити за ідею комуністичну, не має у них віри і все є під наглядом московського комуніста.

Тут подам малий примір: Коли большевики були в Галичині, був вже на Галичину назначений Москвою Галицький Революційний Комітет, якого одиноким членом з Галичини був Палащук. За те однак, що він без дозволу Москалів і Жидів написав листа до Винниченка (до Харкова), а не до Раковського, сейчас його арештовано і вивезено до концентраційних таборів під Москвою, де він і доси сидить, а може вже і не жиє.

Сам голова Ревкому, Затонський, мав 6 покоїв, а уладженнє, а убрань і не злічити; а коли се виткнув йому — навіть не в очи — поручник Король, сейчас його арештували і розстріляли, буцімто за те, що у него знайдено 2 фунти кави, походячої з реквізиції — в дійсности підкиненої чрезвичайкою.

Нехай одно Вас упевнить: що всі криваві московські царі за 700 літ свого панования не вимордували тілько народу, що сі червоні опирі за 3 роки свого шаління! Одно Вас упевняю: хто би не приходив до нас, під якими-б то будь кличами, то одно певне, що він не несе нам свободи, а неволю. І чим шумнійші кидає він кличі, тим більше він небезпечний нашій свободі!

Про теперішне положеннє не буду Вам довго писати, бо виджу з присиланих часописів, що Ви богато знаєте; а з другої сторони і наша почта, яка йде за границю, є цензурована, отже колиб я Вам і написав дещо, то і так не читалиб Ви сего. В кождім разі те, що пишуть Ваші ґазети в порівнанню до того, що тут діється, є так, як мапа якогось краю до його дійсної величини. Величині нашого нещастя, наших терпінь і мук немає рівної на цілій землі. Зруйнований край, тисячі калік, вдів та сиріт, гнет на кождім поли, цілковита неволя. Страх перед арештованнями і в день і в ночи, бо на цілком безосновний донос мандрують сотки і тисячі до тюрем, а заки справа виясниться, що ти невинний, то мине і рік, або й більше. Вернеш до дому і знов тесаме. А кількож то людий вже по 2 і 3 рази були арештовані на безпідставні доноси, бо тут на таких донощиків нема кари, хиба нагороди — аванси.

Я хочу обмежитися тілько до одного поля, а се нашої школи. У нас скрізь по селах зносять науку нашої мови; а як вона і є ніби на папери, то її цілком не уділяють. І так дитина, скінчивши сільську школу, не вміє по українськи підписатись. А запитаєш її: пять рази шість, то почуєш: чидзєсця! От що з такої науки виходить!

Большевик нам не брат, бо як ти маєш добрі чоботи і сурдут, то ти вже буржуй, контрреволюціонер; маєш 5 морґів поля — ти кулак, куркуль, контрреволюціонер! А хто-ж до лиха пролетар? Чи тілько ті, що пропили своє майно і тепер хотять знов рівного поділу?

Чи братом нашим є сусід (Поляк), котрий хоче поживитися нашою прадідною землею і роздаровує її пройдисвітам, або що хоче за нашу нафтусіль удержувати півміліонову армію на закріпощеннє нас і наших нещасливих братів Білорусинів, Литовців та инших?

Не там нам сонце сяє, а вдома, де нема непрошених опікунів!

Кождий з Вас знає, без ріжниці партійної, що просвіта і наука — се головні основи життя людини. Чоловік темний — се живий інвентар на оборі пана, котрий його пожене, куда захоче, продасть, кому захоче, подарує, заміняє, взагалі: зробить з ним, що схоче.

От і зрозуміли наші покровителі, чого нам треба і тому звернули всі свої зусилля, щоби погрузити нас у темноті, винищити нашу хлопську інтеліґенцію, яка ще декуда остала, а відтак гнати нас, куда захотять. Замкнули вступ на університет, нових шкіл не позволяють навіть зі складок утримувати, в народних перестали учити рідної мови; не допускають навіть учителів-катехитів до науки реліґії, силоміць перетягають на свою віру і т. д. без кінця.

Що се значить? Се йде духова смерть народа, а марево її страшне! Свідомі одиниці останками сил напружаються, не хотять дати народови загинути, кидаються, рвуться, кличуть помочі! А ті, що з боку прислухуються, перечаться: чи се буржуї, чи ні?

Шаную, поважаю і клоню свою сиву вже голову перед всякими переконаннями партійними, але тілько тоді, коли вони позволяють і другим мати свої власні переконання, свою волю гадок, слів і діл! Хто не хоче другому признати свободи, сей не є чоловіком з якоюсь ідеєю, а подібний до дикого звіря, що всіх хоче знищити, а сам наживатися чужою кровю.

Небезпеку, яка нам грозить ізза темноти, зрозуміла частина нашої хлопської інтеліґенції і всіми силами взялася до удержування приватних шкіл із складок. Найнужденнійший нині стан учителів і урядників, що має по 15 до 20 тисяч пенсії, то є тілько, що 3 до 4 доляри на місяць, оподаткувався нині так, що третину своєї пенсії, з якої сам не може виживитися, віддає то на Рідну Школу, то на Захист сиріт, то на Інвалідів, то на Охорону Могил Героїв, то на вдови і сироти, то на інтернованих і полонених, то на Незалежну пресу — а на всьо мусить дати! Бо до нашого села не так легко дібратися. Той будується, той купує коні або віз, бо йому забрали, той не хоче дати, той боїться халепи; а як котрий вже дасть, то найвисше 100 марок, що значить тілько, що колись 6 до 8 сотиків.

Мимо того ми таки удержуємо двайцять кілька приватних шкіл, але чи вони можуть вдоволити наш 4-міліоновий нарід? Нам треба тисячів шкіл, не десяток! А на се нас не стати. Тому, я рішився оснувати тут в Озірній з початком другого шкільного року приватну ґімназію, бо Озірна і сусідні села дадуть легко 50 учеників до одної кляси, а таких великих кляс нема тепер і по містах. Та вже в тім році зробив я початок і вчу 13 учеників з самої Озірної ґімназіяльних наук — наразі яко приватні лекції в своїй хаті. Але для більшого числа учеників треба більшої хати і в тій ціли я звертаюся до Вас, Дорогі Товариші-Земляки: Поможіть нам в будові сеї святині науки в Озірній! Нехай в Озірній пишається на другий рік дім з написию „Приватна українська ґімназія — дар бостонської озірянської громади — свому рідному місточкови!"

Спитаєте — чи позволять на се? По перше, що до сего часу сподіємося зміни, бо дім може станути під дахом в маю або червни, по друге — на способи є спосіб... Словом, колиб не можна було, ми-б не зачинали роботи. Але о власних силах ми не зможемо сего доконати і тому звертаємося з просьбою до Вас, бо Ви вже знаєте добре світ, знаєте оцінити науку та її вартість, знаєте, що до сеї святині не будуть ходити діти буржуїв, але наші рідні селянські діти, діти Ваших братів та сестер!

Відповідний дім на 4 кляси з сяким-таким уладженнем буде коштувати тепер около 1.200 долярів. Сто двайцять членів по 10 долярів і вже діло готове. Комітет вибраний ще не уконституований, але в першій мірі увійшли до него люди, які вже сего року мають у мене в ґімназії дітий, то є: Кузьма Микола, Ілько Кулик, Василь Волошин, о. Танчаківський, та і я. Коли би прийшло до будови, то буде вибраний Комітет будівельний, але впершу чергу мусимо зараз розпочати роботу, то є закуповувати матеріяли, бо ціни ростуть як на дріжджах. Вже за 1 метричний сотнар опалового дерева жадають 1.000 марок, а що за будівельне?!

Чекаємо проте Вашої помочі і в тій надії, вже згори дякуючи Вам за Вашу щедру поміч, остаємо з поважаннєм

ЗА КОМІТЕТ:

Петро Мороз.

Окрема відозва в справі матеріяльної підпомоги для громадянської роботи українських патріотів в Озірній була вже поміщена в 218-тім числі „Свободи" (з 20. вересня б. р.). Тепер п. Николай Давискиба, котрий дуже горячо сею справою занимається, повідомляє ширший загал, що на загальних зборах дня 9. жовтня б. р. вибрано в Бостоні Український Комітет в справі будови приватної української ґімназії в Озірній. Сей комітет зібрав уже трохи гроша і чекає на дальші жертви, щоби можна було вислати до старого краю якусь поважнійшу суму.

Сподіваємося, що по прочитанню листа проф. Петра Мороза поспішать зі своїми жертвами не тільки Українці з Озірної і з сусідних сіл зборівського повіту, але всі щирі Українці в Америці, бож ті діти, котрі покінчать свої студії в ґімназії озірянській, будуть служити цілому українському народови, а не лише своїм землякам з Озірної, зглядно з повіту зборівського.

Пан Давискиба запевняє, що імена всіх жертводавців і їх ласкаві жертви будуть вислані до Озірної, а там оголоситься їх публично і запишеться в книги на вічну память усім грядучим українським поколінням.

Всякі датки проситься засилати на адресу секретаря Бостонського Комітету: **Mr. Nicholas Dawyskiba, 204 Dartmouth St., Boston, Mass.**

(Всі українські часописи проситься о ласкавий передрук наведеного висше листа. — Н. Д.)

СРЕДСТВО КОТРЕ ПРИНОСИТЬ УСПІХ НА ТЕРПЯЧІ ЛИЦЯ.

І се є цілком натуральним, бо достаточна скількість крови може тільки витворити здоровий і добре травлючий жолудок. Як що Ваш жолудок не травить належито, відчуваєте отяжілість по кождім їдженю, се значить, що повиннисьте спішити йому в поміч в його праці травлення покармів.

Слабий жолудок приверне до здоровля скоро і певно.

КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ВИНО ЛІЧНИЧЕ

є се средство на жолудкові терпіння, випробуване в щоденнім життю в десятках тисячів домів у світі.

Памятайте, що здоровий жолудок усуває блідість лиця.

КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ВИНО ЛІЧНИЧЕ уздоровить Ваш жолудок.

Ціна бутельки $1.00 і 4 ц. податку.

НАША ҐВАРАНЦІЯ.

На доказ нашого довіря, зобовязуємось публично звернути кождий цент таким, котрі докажуть, що наше КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ВИНО ЛІЧНИЧЕ не є таким як описуємо.

D. WROBLEWSKI & COMPANY, S.

одинокі фабриканти

180 AVENUE C

NEW YORK, N. Y.

ЇХ ПРИКМЕТИ УСУНУЛИ РІЖНИЦЮ ЦІНИ НА ЦИҐАРЕТКАХ

BEECH NUT CIGARETTES

ХОЧЕШ ЧИ НЕ ХОЧЕШ А МУСИШ ЇХ ЛЮБИТИ!

20 for 15¢ P. Lorillard Co.

Columbia

УКРАЇНСЬКІ РЕКОРДИ

Чи Ви бажали би в часі Різдвяних Свят звеселити свою родину і своїх гостий такими славними співацькими і артистичними групами як Український Хор і Українське Комічне Тріо та такими артистами-співаками як Петляк, Письменна і Зазуляк? Осьтут подаєсь їх найновійші Колюмбія рекорди в українській мові, з яких многі є Різдвяними солодощами музики та будуть дарунком, яким Ваша родина і Ваші приятелі вельми врадуються. Зайдіть до Вашого продавця рекордів Колюмбія і зажадайте, щоб заграв Вам нові рекорди Колюмбія, які випущено на падолист.

10-INCH 85 CTS.

E-7259	**Вселенная веселися.** Український Церковний Хор. **Ірод Цар.** Український Церковний Хор.	E-7095	**На місті.** Українське Комічне Тріо **На суді.** Українське Комічне Тріо
E-7094	**Молитва** з „Запорожець за Дунаєм" Д. Медовий, тенор. **Іван Карась.** Д. Медовий, тенор.	E 7042	**Українські потпурі.** Українська орхестра. **Коломийка № 1.** Українська орхестра.
E 7041	**Чоловіка нема дома.** Д. Медовий і Р. С. Соловієва, дует. **Віго-віго „Циганка Аза".** Д. Медовий і Р. С. Соловієва, дует.	E 4931	**Гоп мої гречаники.** Колюмбія Укр. Орхестра **Думка українська.** Колюмбія Укр. Орхестра
E-4930	**Дурний Стецько.** Д. Медовий і Р. С. Соловієва, дует. **Голова, головешка,** Д. Медовий і Р. С. Соловієва, дует.	E-4804	**Нове чудо.** Діяльоґ. Іван Петляк і Галя Письменна **Всьо лихо через бабу.** Іван Петляк і Галя Писменна.
E-4699	**Велике нещасте.** Іван Петляк і Галя Письменна. **Клопоти Петра.** Іван Петляк і Галя Письменна.	E 3304	**Дайже Боже добрий час.** М. Зазуляк, барітон. **Не сам же я оженився.** М. Зазуляк, барітон.

Жадайте в сусідних склепах БЕЗПЛАТНОГО Катальоґа і нових випусків.

Глядіть за торговельною маркою Колюмбія а при купні подайте числа рекордів Колюмбії.

Columbia Grafonola

УКРАЇНСЬКІ рекорди Колюмбія є знаменитими рекордами і виконані УКРАЇНСЬКИМИ артистами.

ДО КРАЮ НА РІЗДВЯНІ СВЯТА

тисячі свідомих Українців вже тепер замавляють пашпорти і місця на експресових кораблях і не чекають аж до послідного дня. В послідних днях перед відїздом ніхто не може дістати вигідного місця на корабли. Ми вам виготовимо всі потрібні документа до відїзду і замовимо добрі місця в каютах на двох, чотирох і шестьох особах як ви напишете до нашого офісу по інформації. Старанна опіка і чесна обслуга. В краю вас ваша родина похвалить що ви відїздили через свою українську інституцію а не чужого аґента. Памятайте що в краю всі патріоти.

ГРОШІ НА СВЯТА кождий Українець повинен пересилати тільки через наше Бюро і Земельний Банк Гіпотечний у Львові. Як ви пересилаєте гроші через наше Бюро так ви спомагаєте дві українські інституції — наше Бюро і Земельний Банк Гіпотечний. Памятайте — Жид пересилає через жидівську, Поляк через польську — чому немає Українець через українську. По всі інформації адресуйте:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, INC.

520 East 6th Street, NEW YORK, N. Y. — 322 North 8th Street, PHILADELPHIA, PA.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА—СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

НА ЗИМУ І НА СВЯТА

КОЛИ ХОЧЕТЕ ВИСЛАТИ ГРОШІ ДЛЯ СВОЄЇ РОДИНИ, ПРИЙДІТЬ ДО

FIRST NATIONAL BANK

SCRANTON, PA.

і вишліть по найнисшім деннім курсі. Родина жде Вашої помочи зараз. Дати поміч родині це Ваш обовязок, від котрого неповинні відтягатися. В кождій місцевости Старого Кра юна бажаннє посилаючого виплатимо Американським Долярами. Приходіть або пишіть до:

FIRST NATIONAL BANK, SCRANTON, PA.

ЯКНАЙСКОРШЕ ДО РІДНОГО КРАЮ

МОЖЕТЕ ТЕПЕР ВЖЕ ДІСТАТИСЬ ІДУЧИ ЛИШЕ ПОСПІШНО-ПОЧТОВИМИ КОРАБЛЯМИ, ЯК:

Америка і Джордж Вашінгтон,

ПРОСТО БЕЗ ПЕРЕСІДАНЬ ДО БРЕМЕН. РІВНОЖ, СПРОДАЄМО ШИФКАРТИ НА ГАМБУРГ, АНТВЕРП І РОТЕРДАМ, СТИСЛО ПО ЦІНАХ КОМПАНІЙНИХ.

ГРОШІ ДО СТАРОГО КРАЮ

ПОСИЛАЄМО І ВИПЛАЧУЄМО В АМЕРИКАНСЬКИХ ДОЛЯРАХ, ТЕЛЕГРАФІЧНО ДО 3 ДНІВ А ПОЧТОЮ ДО 4 ТИЖНІВ.

Спроваджуємо родини і кревних до Америки

У ВСІХ СПРАВАХ, ПРАВНИХ, НОТАРІЯЛЬНИХ, ЯК ТУТЕЙШИХ ТАК І В СТАРО-КРАЄВИХ, ЗВЕРТАЙТЕСЬ ДО:

STANDARD BANK

AVE. B. COR. 4TH ST. NEW YORK

ПАНОВЕ СЕКРЕТА! БРАТСТВ! ТОВАРИСТВ РІ І УРЯДНИКИ

ВАМ ВІДОМО, ЩО НАША ФІРМА ВИРОБЛЯЄ ВСЯКІ РІЧИ БЕЗ ЯКИХ ВАШІ БРАТСТВА ЧИ ТОВАРИСТВА НЕ МОЖУТЬ ОБЙТИСЬ.

КОЛИ ВАШЕ БРАТСТВО ЧИ ТОВАРИСТВО ПОТРЕБУЄ НАРОДНОГО АБО АМЕРИКАНСЬКОГО ПРАПОРА, ЦЕРКОВНИХ ХОРУГОВ, ЛЕНТ, ВІДЗНАК, ШАПОК АБО ИНШИХ РІЧИЙ, ТО ЗВЕРНІТЬСЯ ДО НАС З ЗАМОВЛЕННЕМ.

МИ Є САМІ ФАБРИКАНТАМИ І ТОМУ У НАС ДІСТАНЕТЕ ДОБРУ РОБОТУ, А МАТЕРІЯЛ ЛІПШИЙ І В ДЕШЕВШІЙ ЦІНІ ЯК ДЕИНДЕ.

ЦІНИ НАШИХ ПРАПОРІВ:
АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРАПОР

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$2.25	$4.00	$5.25	$7.25

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР З ГЕРБОМ НА ОБІ СТОРОНИ

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$3.25	$6.00	$7.00	$10.00

Кождe Товариство чи Братство потребує все до публичних виступів, як паради, ітінгіки і прогульки, инструктів з своїми прапорами, відзнаками і лентами та в чинних. — Просимо щиро всіх Українців удаватись до нас з повним довіром, бо ми ручимо за тревалість і красу замовлених у нас річий. Ми удаємо Вам всяких інформацій і висилемо Вам сейчас наш каталог з взірцями і подамо Вам докладну ціну. Не відкладайте але пишіть на адресу:

EAGLE REGALIA COMPANY
115 Nassau St., New York, N. Y.

ШИФКАРТИ

продаємо лише по компанійних цінах на всі лінії до Галичини із Галичини і до всіх частин світа.

ПАСАЖИРІВ, котрі їдуть до краю ми стрічаємо на стациях, забираємо їх на нічлір до власного чистого і здорового еміграційного дому, опіклуємо ся їх пакунками, котрі на жадання також асекуруємо і перетранспортуємо їх пакунки безплатно у своїм стороджі аж до дня відїзду кождого.

ПАШПОРТИ виставляємо ся зовсім безплатно.

ГРОШІ посилаємо до всіх місцевостий рідного краю по денним курсі телеграфічно, чеками і почтою. І даємо за гроші повну гваранцію. Після доручення грошей даємо оригінальні посьвідки від осіб, котрим переслано гроші.

ВСІЛЯКІ старокрасеві справи судові і нотаріяльні успішно полагоджує наш чотар.

Також у всіх прочих справах удаме совісної поради і дає чесну, скору і точну обслугу найстарший

УКРАЇНСЬКИЙ БАНКИР

на розі Третої Ейні і 6-тої улиці в Нію Йорку.

HENRY C. ZARO, Banker
39 Cooper Sq. Dt.U. New York

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПОРАЗ ПЕРШИЙ! НЕБУВАЛА НАГОДА!

ШКОЛА ФОТОГРАФІЧНА

З днем 1-го падолиста отворено Школу Фотографічну. Курс тревае 3 місяці. По укінченню курсу може кождий мати забезпечене бутє. Задля дуже низької оплати належить вписуватися на сей курс як найскорше, бо число учеників є ограниченe. Виклади штуки фотографічної відбуваються в моїх польській, українській і англійській. До школи приймаються мущини і женщини. По інформації просимо голоситися листовно або особисто під ч. 56,57,9

133 SECOND AVENUE, NEW YORK CITY (двері 30)

ІНСТРУКТОРИ:

Геронім Лихович — Теофіль Лопушанський, — Юрій Моріс

УВАГА: Надіймаємо, що п. Ю. Моріс є артистом в фотографічній штуці і працює у найбільшої фірми Underwood-Underwood при 5-ій елеві в Нію Йорку.

ВЕЛИКА ПАРТІЯ УКРАЇНЦІВ

набирається до краю кораблями „Джордж Вашінгтон" 3-го вересня; „Ордуна" 10-го вересня. На ціх кораблях даємо вигідні каюти на 2 і 4 людей і окремі для родин. На бажання асекуруємо куфри.

О паспорти стараємось в короткім часі.

Гроші пересилаємо до всіх частей світа скоро і найдешевше. Кожи хочете відїхати до краю в товаристві крайнів і бути обслуженими чесно, то ще нині шліть завязок на каюту на одним з повисших кораблів до:

EMIL KISS, Banker
133 Second Ave., New York, N. Y.
Corner 8th Street

ДОПИСИ

КЛІВЛЕНД, О.

Збіговище Лейбових наймитів.

Дня 2. жовтня б. р. відбулося тут большевицьке „віче", скликане наймитами московського Лейби, котрі хотіли від темного народу вимантити дещо гроша на поміч „саветській Расєї". На большевицьких відозвах, які запрашали „товаришів" усякого роду і пладу на сеє інтернаціональне збіговище, була така „велика купа великих слів", що мені також зібрала непереможна охота подивитися на комуністичну комедію, хоч я згори знав, що там чесному чоловікови голосу не дадуть. Але цікавість перемогла...

О годині 2-гій пополудни приходжу я до заповіданої галі (при Калидж евені) і бачу гурток людий, котрі говорять з собою по українськи. Коли я до них наблизився, тоді обернувся якийсь панок з мотирма очима і каже до мене: „Товагищу, ідіть на гогу!" Пійшов я „на гогу", а по дорозі думаю: „Се безперечно один з тих „Українців", котрі у відних від большевицької роботи хвилях за онучами по улицях звиваються".

Заледви я опинився в дверях салі, аж тут прискакує до мене якесь дівча з довгим і закривленим вдолину носом, як коса з кісятем, тай зі словами „ю ар френд оф Рошія" чіпає мені до кожа (сурдута) якусь піну (шпильку). Входжу до середини і чую, як якийсь гострий жидок кричить, яко то в Росії добро. „Там каже — нічого не треба робити, лише їсти і спати. А хто хоче такого добра, то нехай зараз дає всі свої гроші для голодуючих большевиків".

Один відважний Українець запитався чемно комуністичного „спікера", хто буде ратувати наших голодуючих братів у Галичині. У відповідь сфанатизовані „товариші" вхопили сього Українця за ковнір і зіпхали його з долі сходами так до вподовбих дверий дубинку.

От така то „культура" в Лейбових наймитів. Як упімнеся за правду, то вони тебе фляшкою по голові почастують, або по сходах на долину зіпхають. Такої „крепкої" культури нема ніде в цілім світі — хиба в одних большевиків та в їх найщирійших політичних „товаришів: ляцьких колтунів і розбійників.

Розбій, злодійство, підступ, брехня, шахрайство і душогубство — се та глибока „наука", яку проповідують московські і ляцькі дурисвіти.

Я залажуся, що з тих грошій, які московсько-ляцько-жидівське шумовиння зібрало на тім своїм „вічу", ані один цент не дістанеться до Росії! Як ті „жертви" не завязнуть таки межи місцевими „товаришами", то вже напевно застрянуть у головній большевицькій кватирі в Нію Йорку, бож большевицькі святці, хоч многі з них, обрізані, жидівського манною не живуть...

Український робітник.

ВІДОЗВА
ДО ХВ. ТОВАРИСТВ, БРАТСТВ І СЕСТРИЦТВ В ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Наша громада готовиться до великої народної манїфестації і віча на день 11. падолиста б. р. Вибраний до сего спеціяльний комітет просить отсим і взиває всі місцеві Товариства, Братства і Сестрицтва, щоби ним скорше відбули спеціяльні мітінги і на них зобовязали всіх своїх членів до участи безусловно, під карою, а також аби зібрали між собою гроші на покрите конечних видатків. Час короткий! Мусимо діяти скоро і рішучо! Час показати любов рідного краю ділом, а не лише словом. Тож до діла, Браття і Сестри!

ЗА КОМІТЕТ:

П. Дмитрів, предс.; **М. Рось**, кас.; **Т. Павлик**, секр.

ПІТСБУРГ, ПА., С. С.

Заходом Української Громади в Пітсбург, Па., на Сайт Сайд, відбудеться

ВЕЛИКЕ НАРОДНЕ ВІЧЕ

В СПРАВІ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЗИЧКИ

В НЕДІЛЮ, 6. ЛИСТОПАДА,

в тали церковній при улици 7-мій і Карсов, о годині 3-ій пополудни.

На тім вічу буде промовляти Др. Лука Мишуга, представник галицького правительства і инші бесідники. Запрошуються на се вічє всіх тих, котрі почуваються Українцями, як з Пітсбурга так і з околиці.

5267 Вічевий Комітет.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

NEW HAVEN, CONN.

Заходом Драм. Кружка „Бандурист", відбудеться в Нію Гейвен дня 5-го падолиста (новембра) 1921 р. на церковній тали під ч. 127 Парк стр. ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ в честь Тараса Шевченка. Початок точно о годині 7-мій вечером. Концерт великий, бо складається з 27-ох точок. Тож запрошуємо усіх, де всі спільно відсвяткуємо сей концерт в честь нашого найбільшого галицького поета та мученика Тараса Франка. — За добре виконанне програми ручить

56,7,8 „Бандурист".

SHENANDOAH, PA.

Заходом Товариства „Боян" в Шенандоа, Па., відбудеться в неділю, 6. падолиста 1921 р. в Парохіяльній галі театральне представленне „КАРЕДКІЦЬКІЙ ТЕЦІ" сумний образ з життя американського народа в 3-ох діях. Початок о годині 7.30 вечером. Вступ 75^4 50 цент., для дітий 25 цент. Запрошуємо всіх Українців місцевих і до околиці, бо сюжет прибрати як найчисленніше на се представленне.

57-58 КОМІТЕТ.

NEW YORK, N. Y.

Заходом Українського Товариства „Зоря" в Нію Йорку, Н. Й.

— відбудеться —

Т-во Руcько-Український Народний Театр

ДОКИ СОНЦЕ ЗІЙДЕ
РОСА ОЧІ ВИСТЬ

в неділю, 6-го падолиста 1921 р.

в Українськім Народнім Домі, 217-19 East 9th Street, New York, N. Y.

драма у 4-ох діях Кропивницького, зі співами і танцями

Режисер: В. Карпович.

Управитель хору: В. Садко.

Початок о годині 7-ій вечер.

Вступ $1.00, 75 і 50 центів.

На це представленне просимо всіх Родимців з Нію Йорку і околиці. По представленню буде баль при добрій музиці, тож кождий буде мав надгоду добре забавитись.

57,59 КОМІТЕТ.

ШИФКАРТИ,

пашпорти, висилка гроший, справи нотаріяльні, чекові і инші особисті справи достойно полагоджує

John Hamiak, нотар
613 CARSON STR. S. S.
PITTSBURGH, PA.

Даром фотографії на пашпорти.

БЕЗ НОЖА І МЕДИЦИНИ

Перший Український Хіропрактор

ДР. АНДРЕЙ БОРАК

лічить різні задавнені хороби так

МУЩИН ЯК ЖЕНЩИН

На Йорк офіс: 335 E. 18th Street.

Понеділок, середа, четвер, пятниця від 10. рано до 7. веч.

В неділі від 10. до 1.

Ньюарк (Newark) офіс: 3 Belmont Ave. (cor. Court St., коло церкви) вівторок і субота від 2-ої пополудни до 7. вечер.

DR. M. SMITH

16 E. 7th ST., NEW YORK

Tel. Orchard 6072

коло Церкви св. Юрія

Говорить по українськи.

Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.

Найновійший електричні апарати.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.
СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР.

Години приняття: від 9. рано до 9. вечір, в неділі до 4. пополудня.

111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

ДР. ІВАН СМІТ

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР.

Години урядові: 12-2 попол. і від 6-8 вечер, а в неділі і свята від 10. рано до 2. попол. Телефон Stuyvesant 4493.

Dr. JOHN SMITH, Jr.,
327 E. 17th St., New York, N. Y.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ

спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дане недужим безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG

304 — 2nd AVENUE,

межи 17. а 18. улицею

NEW YORK, N. Y.

Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

Телефон 1882 Stuyvesant

ШКОЛА АКУШЕРІЇ.

Учіть ся АКУШЕРІЇ у нашій школі або в своїй хаті під нашим керованнєм; старанна, цікавенна і скора наука; приймаємо кождого часу. По укінченю видаємо ДИПЛОМ. АДРЕСУВАТИ: International School of Midwifery, Inc. Dr. S. Deutsch, Pres., 229 E. 14th St., New York City. Телефон: Stuyvesant 433.

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

ГОВОРИТЬ ПО УКРАЇНСЬКИ. ЛІЧИТЬ ВСІ ХРОНІЧНІ ЗАСТАРІЛІ НЕДУГИ МУЩИН

ЛІКАРСКА ПОРАДА ДАРОМ

Dr. ZINS

410 EAST 16th STREET, NEW YORK

Год. від. 9. рано до 8. вечер. В неділі від 9. рано до 4. попол.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Читач „Свободи", Нію Бедфорд, Масс. — Вашу допись ми покищо відложили. Як пришлете нам своє повне ім'я і назвіско, то ми її помістимо; а як ні, то викинемо до коша, бо безіменних дописий „Свобода" не приймає. Стільки вже разів було про се мова, а Ви не зважаєте на се уваги. Пощо-ж Ви висилаєте свої дописи до „Свободи", коли не маєте до неї довіря?

Член 207-го відділу У. Н. Союза в Турнерс Фолс, Масс. — Ваша допись і лист зі старого краю будуть поміщені, як прийдуть ще инші черги. В нашій редакціїнічого тещі є, під пору кількадесять дописий з різних місцевостий і кількакнайцять старокрасвих листів. Усі ті надіслані нашими дописувателями матеріяли ми рад помістимо в нашій часописи, але не можна помістити всього наразь. Будьте терпеливі!

НАЙНОВІЙШИЙ
КИТАЙСЬКИЙ
КІНЦЕРНІ „СТОЧНОГО БАЗАРУ"
ВІДЧИНЕНО ПІД ЗАРЯДОМ
ДРОЗ
SICHOVY BAZAR
ВІД ЧЕРВ. 1921 р.
NEW YORK, N. Y.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ДЖЕРЗИ СІТІ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу, дня 5. листопада, о годині 7-мій вечером в галі Народнього Дому на ч. 72 Морріс стрит. Кождий член повинен прибути на мітінг і заплатити свої вкладки по кождінець сего року. Після уладжання справ по мітінгу, кождий член має платити вкладку за один місяць наперед. Є також други важні справи до полагодження. Член котрий не прибуде на сей мітінг буде приписане свою вкладкою, буде суспендований. — А. Онисць, секр. фін.

ГЛАСТОНБУРІ, КОНН. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 138, повідомляє, що надзвичайний мітінг відбудеться о 2-ій годині пополудни в неділю, 6. падолиста, в галі при церкви Дзядика під ч. 123½ Oak St. На порядку нарад є важна справа до полагодження. Кождий член має прибути на означений час. — С. Конкевич, предс.; В. Блажейовський, секр.

CURTIS BAY, MD.

Сим повідомляємо всіх парохіян, щоби зійшлися на **МІТИНГ**, котрий відбудеся **6-го падолиста** о 2-ій годині пополудни в неділю, 6. падолиста, в галі при церкви Дзядика під ч. 123½ Oak St. На порядку нарад є важна справа до полагодження. Кождий член має прибути на означений час. — С. Конкевич, предс.; В. Блажейовський, секр.

Е. Вонимонський, предс.,
А. Хімяк, секр.

НЕБУВАЛА НАГОДА.

500 красвих книжок, рижнородного змісту, до розсилки за адреси.

Хочете дістати одну з них?

Прислайте як найскорше 10 добрих адрес своїх знайомих з Вашої місцевости і сейчас одержите гарну книжечку зі старого краю.

Хто пришле 20 адрес, тому вишлеться дві книжечки або одну більшу.

Спішіться. 51,7,3

Сейчас прислайте адреси і 3 почтові марки по 2 центи на пересилку книжки.

KNYHARNIA UKRAINSKOHO BAZARU,
246 Court St., Newark, N. J.

ДОТЕПНИЙ ОСУД ЕДІСОНА.

Едісон запитавши одного разу, чи завдячує він своє повсюдне інспірації, відповів: „Ні, я завдячую се перспірації". Інспірація значить тесаме, що витворення нової гадки, а перспірація значить тесаме, що тяжка праця. Винахід і тяжкої праці допустися від дуже давних літ і хотяй богато пробувало дійти до щастя, без тої праці, помимо того всего, поштєлася вона до тепер як найбільшим пересудником до осягнення поводження в житю. Як хтось спитабися о причину поводження Трінера Гіркого Вина, то фірма Джозеф Трінер Компані з певністю повторювали сесуй перспірації. В нинішній порі Трінера Гірке Вино є знаним середником в кождім закутку Зєд. Держав і Канади, яко найбільше відповідний у випадках лихого апетиту, затвердження, болю голови і всяких розлеженостий походячих з заburень жолудка. І кождий посідає сьогодня повторювали сесуй перспірації. Інспірація значить тесаме, що витворення нової